

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Art. I. De Liberis legitimè natis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62672)

legas ejusmodi nuptias contrahere non verentium temeritas punitur, Suarez *cit.* f. 5. n. 21.

200. Eiusdem Clementinæ constitutionis §. fin. in eo, quem antè habuerunt, vigore relinquuntur & confirmantur pœnæ incestuarum nuptiarum, non solum Canoni-

cæ ad superiores Rubricas serè declarata, sed etiam Legales, l. Qui contra 4. l. Si quis 6. Auth. Incestus Ec. C. de Incest. & inut. nupt. prodita, ut cum Boërio observat Corradus Lib. 8. Prax. Dispens. Apost. cap. 3. n. 30.

TITVLVS XVII.

Qui Filii Legitimi sint.

Nuptiarum Nuptiarum præcipuus effectus est ex iis susceptorum liberorum legitima Jurèque approbata nativitas: quæ proinde post illarum contractum & impedimenta expedita, huic Rubricæ subjectis textibus declaratur.

ARTICVLVS I.

De Liberis legitimè Natis.

SUMMARIUM.

1. Filiorum nomine veniunt utriusque sexus liberi.
2. Quorum alij Legitimi, alij Illegitimi.
3. Et illi vel Legitimi tantum, vel etiam Naturales.
4. Isti Naturales aut Spurij.
5. Et hi serè Adulterini, Sacrilegi, Incestuosi aut Nefarij sunt.
6. Legitimi sunt nati ex conjugio, bonâ fide.
7. Saltem ab uno parente.
8. Et ab infidelibus cum Juris Ecclesiastici impedimento inito.
9. Illegitimi sunt nati ex conjugio cum impedimento àiurmente scilicet.
10. Aut ignorer, sed sine denuntiationibus, contractis.
11. Idque in foro saltem externo.
12. Imò etiam in interno.
13. Ob bonæ fidei Jure requisita defectum.
14. Ex conjugio invalido, inito errore Juris, natam prolem legitimam esse, negantium.
15. Et affirmantium vera Opinio.
16. Etiam cum error Juris liquidus est.
17. Ex dubitantibus de impedimento post.
18. Non etiam ante id detectum nata illegitima est.
19. Nisi conjugium cum dubio de impedimento initum sit.
20. Spurij sunt, ex solutis continentia voto solenni.
21. Et ex simplici voto ligatis nati, naturales.
22. Legiti-

22. Legitimi sunt nati ex conjugibus, ejusmodi simplici.
23. Imò & solenni voto ligatis :
24. Sed ex his nati quoad solos effectus Civiles.
25. Spurius est, quem ex adulterio susceptum constat.
26. Legitimus, cujus pater, an maritus vel alius sit, dubitatur.
27. Et mense post mariti obitum decimo :
28. Imò & undecimo initio,
29. Et octavo vel septimo mense post nuptias natus.
30. Infantes expositi legitimis accensentur
31. Ex conjugio invalido, ab uno bonâ fide inito, natus legitimus est respectu parentis utriusque.

1. **F**ilii Latini nomen originem verisimilius ducit à Græco *φιλία* denotante amorem, quò parentes in liberos suos excellunt, Tholosanus Lib. 10. Synt. ag. cap. 3. n. 4. Quantumvis autem *Filij* nomen in singulari ex sua institutione usûque communi prolem solum masculinâ denotet, ad fœminam autem seu filiam vi interpretationis extendatur, arg. l. Herennius 122. & l. Julia 201. ff. de V. S. *Filiorum* tamen, plurali numerò expressorum nomen, non quidem figurâ & vocis propriâ significatione, sed communi usu utriusque sexûs liberos, ac proinde filias quoque comprehendit, si materia indifferens, id est, fœminis æquè ac maribus conveniens & par utriusque sexûs ratio sit, arg. Rubrica præsentis, l. Si quis ita 46. ff. de Testam. tut. & l. Quisquis 116. ff. de V. S. Velasc. de Jure Emphyt. q. 41. n. 3. & Barbosa ad banc Rubr. cit. n. 11.

2. Filii ergo, sive utriusque sexûs liberi vel Legitimi sunt vel Illegitimi; & illi

rursus vel Legitimi tantum vel Legitimi & Naturales simul, Legitimi tantum dicuntur, qui, cum per naturam non sint, beneficium tamen adoptionis arrogationisve legibus approbatâ in liberorum numero censentur, sive pro iis habentur, s. Adoptio 1. Instit. l. 1. Sc. ff. de Adopt. Legitimi & Naturales autem, sive legitime nati vocantur, qui ex nuptiis justis, sive matrimonio verè aut putativè justo, & publicè sine contraditione inito, sunt procreati, c. Cum inter 2. hâc Rubr. pr. Instit. de Patria potest. l. Filium 6. ff. de His, qui sui vel alien. jur. cit. Tholosan. n. 6. & Molina Tract. 2. de J. & J. disp. 165. n. 1.

4. Illegitimi etiam, sive extra ejusmodi nuptias ex copula fornicaria nati vel sunt Naturales tantum vel Spurii: ad quas illorum species non iidem liberi utroque Jure reducuntur; Civili enim Naturales ii duntaxat sunt, qui ex soluto & concubina unica uxoris locò domi retenta, l. 1. Sc. ff. de Concub. & Novell. 89. cap. 6. Canonico autem Jure censentur quicumque procreati sunt à parentibus, qui conceptionis vel nativitatis aut inter hanc & illam medio aliquo tempore, ut infra statuetur, habiles fuerunt ad matrimonium validè contrahendum, Glossa in c. Innotuit 20. V. Conjugata, de Elect. ubi Panormit. à n. 17. & Molina disp. cit. n. 4. & 6. Spurii etiam Civili quicumque extra justas nuptias & ex alia quàm concubina, sive soluta uxoris locò domi retenta, procreati: Canonico autem Jure dicuntur nati ex parentibus matrimonio non conjunctis, & ad id validè ineundum inhabilibus totò illò, scilicet conceptionis, nativitatis & inter utramque medio tempore, Covarruvias p. 2. de Sponsal. cap. 8. §. 5. n. 1. & Molina l. cit. n. 7.

5. Spuriorum etiam liberorum variaz & præ aliis relatu dignaz quatuor species sunt,

sunt, scilicet Adulterini, Sacrilegi, Incestuosi & Nefarii. Adulterini vocantur, ex duobus vel altero saltem parente conjugato nati, *can. Nemo 32. q. 4. & S. Cum ergo, V. Adulterium*, post *can. Lex, 36. q. 1.* Sacrilegi ex Religioso vel Moniali aut etiam ex Clerico in Sacris constituto suscepti, ut volunt Barbosa & Gonzalez in *c. Quia circa 6. de Bigamia n. 3.* contra Felinum in *c. At si clerici 4. pr. de Judiciis, n. 14.* Decium *ibid. n. 37.* & alios; qui tales, si matrem solutam habeant, ex simplici fornicatione natis accenserent eorumque jure censeri, desunt ex *can. Presbyter 12. dist. 81. & c. Quia circa cit.* verbis, *Cum eis presbyteris concubinariis tanquam simplici fornicatione notatis.* Quae de re sensum meum exponam *Lib. 5. tit. 16. à num. 63.* Incestuosi ex parentibus, cognatione aut affinitate conjunctis, praesertim ex consanguineis collateralibus in gradu prohibito procreati, §. *Inter eas 2. Instit. de Nuptiis, Farinac. Prax. Criminal. q. 149. à n. 40.* & Gonzalez in *c. 1. n. 7.* Nefarii demum ex patris & filiae aliorumque ascendentium & descendentium foedissimo concubitu orti, §. *Ergo 1. Instit. de Nupt. Auth. Ex complexu C. de Incest. & inutil. nupt. cit. Tholos. cap. 3. n. 30.* Farinac. *n. 60.* Gonzalez *n. 7. in fine.* Ex haecenus dictis

6. Certum est primò, legitimam esse prolem Imprimis natam ex matrimonio publicè & bona fide contracto; quod tamen propter latens impedimentum dirimens postea deprehensum est fuisse nullum, saltem si nata aut concepta, etiam post litem contestatam, sit, antequam sententia divortii sit lata: imò, si nata aut concepta sit, appellatione ab ea interposita & pendente, & donec sententia transferat in rem judicatam, Covarruvias *cit. cap. 8. §. 1. n. 7.* Barbosa in *c. Cum inter 2. n. 13.* & Pirrhing *ad hanc Rubric. n. 7.*

Neque cum hoc pugnat; quòd litem contestatione bonae fidei possessor conturbatur in mala fide; cum non habeat ignorantiam rei alienae, *l. Sed etsi 25. §. 7. ff. de Petit. bared. & l. Certum 22. C. de R. J.* ac proinde post litem super matrimonio contestatam concepta proles, sententia definitivà contra matrimonium lata, tanquam malà parentum fide procreata illegitimis debeat accenseri, *arg. c. fin. §. Si quis, de Clandest. desponsatione.* Non, inquam, hoc cum dictis pugnat; quia mala fides litem contestatione solum inducitur quoad effectum restitutionis fructuum, qui servandò servari ac restitui possunt, Bruneman. in *l. Certum cit. n. 12.* non quoad effectum alios, praesertim continuationem possessionis conjugii & usum juris conjugalis, *c. Laudabilem 2. Ut lite pend. ubi isto privari, conjux prohibetur ante accusationem probatam, imò ipsam sententiam definitivam prolatam, arg. c. 1. eadem Rubr. & c. Inter cit. & per appellationem non suspensam, Panormit. in c. cit. n. 6. Alex. de Nevo n. 5. Barbosa n. 13. Gonzalez n. 8. & Pontius Lib. 11. de Matrim. cap. 8. n. 5.* Neque enim creditibile est, conjugii usum, pendente lite, ab Ecclesia permittendum, si illius contestatione mala fides induceretur, *arg. c. Literas 13. §. Porro, de Resist. Spoliat. & c. Inquisitioni 44. de Sent. excom. ut rectè arguit Covarruvias p. 2. de Sponsal. cap. 8. §. 1. n. 9.*

Deinde eam, quae suscepta est ex matrimonio viri, qui uxore suà vivente, in facie Ecclesiae duxit aliam, si ista ligaminis (aut aliud occultum) impedimentum ignoravit, *c. Ex tenore 14.* Ratio est; quia in favorem prolis major bonae fidei conjugis ignorantis, quam malae alterius ejus conscii ratio habetur, Alex. de Nevo in *c. cit. n. 4. ubi Barbosa n. 2.*

Demum eam, quae nata est ex matrimonio,

monio, ab infidelibus intra gradum, Jure solum Ecclesiastico prohibetur, contracto. Eadem proles legitima manet, postquam ad fidem Christianam sive ipsa sive parentes sunt conversi, *c. fin.* Ratio est; quia legitimi juxta dicta sunt procreati ex matrimonio justo: matrimonium autem ab infidelibus in gradibus Naturali & Divina lege non prohibetur, secundum leges ipsorum Politicas & his æquivalentem consuetudinem initum, justum est: quantumvis cum Ecclesiastico Juris impedimento sit contractum, *c. De infidelibus q. de Consang. & Affinit.* quia infideles legibus Ecclesiasticis non adstringuntur, *c. Gaudemus 8. pr. de Divortio.* Confirmatur; quia ejusmodi infidelium matrimonium justum ac legitimum, sicut fuit antè, sicut etiam post conversionem & Baptismum manet: imò post hunc susceptum, in quorundam DD. sententia, perfectam rationem Sacramenti, aut saltem omnimodam insolubilitatem sortitur, *c. De infidelibus cit.* ut ad eò nihil sit, quod ex eo procreatorum liberorum natalibus oblati possit, præsertim; cum ejusmodi liberis favorem præstari, exigat utilitas publica & bonum Religionis: quam ipsi, & infideles ipsorum parentes ita facilius, & difficiliter multò amplecterentur. si conversorum liberi illegitimis accenserentur, *Glossa fin. in c. fin. ubi Barbosa n. 2. Gonzalez n. 2. in fine & Pirrhing l. cit. n. 17.*

9. Certum contra secundò est, illegitimam esse prolem non solum extra, sed etiam ex matrimonio inter parentes, quorum uterque impedimenti dirimentis fuit conscius, procreatam, *c. Causam 4. & c. Referente 10.* quò textu utroque relatis decisionibus illegitimæ declarantur proles natæ ex conjugibus, consciis impedimentorum Ligaminis vel publicæ honestatis.

10. Quin illegitima quoque est proles

nata ex matrimonio irrito propter impedimentum dirimens occultum & ab utroque parente ignoratum, si illud denuntiationibus sine dispensatione omisissis, ac proinde clam initum fuit, ex decreto, Concilii Lateranensis *c. fin. §. Si quis, de Clandest. despons.* quia ita clam contrahentes, hoc est, denuntiationum solennitatem sine dispensatione & justa causa omittentes latentis impedimenti scientiam aut ignorantiam affectatam, quæ scientiæ æquiparatur, ac proinde malam fidem habuisse, præsumuntur, *§. Si quis cit.* Quæ ratio; cum non solum de consanguinitate, sed de aliis quoque conjugiorum impedimentis procedat, ex matrimonio clandestino, inito cum quocunque impedimento dirimente occulto, procreatas proles illegitimas esse, *ad Rubric. cit. à n. 84.* est ostensum.

Dubium primò est, an proles ex parentibus, sine prævia denuntiatione copulatis, nata etiam in foro Conscientiæ illegitima sit, quando illi, impedimenti prorsus ignari, bonâ fide matrimonium inierunt. Negat id Suarez *Disp. 50. de Censuris f. 1. n. 10.* eâ ductus ratione; quòd *c. fin. §. Si quis cit.* pœnalis dispositio nitatur præsumptione malæ fidei, sive scientiæ impedimenti intercedentis, quoties matrimonium, denuntiationibus sine justa causa omisissis, contrahitur, ut patet ex verbis, *Cum illi taliter contrahendò non expertes scientia vel affectatores ignorantia videantur:* dispositioni autem legis pœnalis fundatæ in præsumptione facti, quando de veritate præsumptioni adversante constat, in foro Conscientiæ non sit locus; atque idcirco contra præsumptionem Juris, *c. Is, qui fidem 30. de Sponsal. & marr.* copulâ carnali superveniente, sponsalia præcedentia in matrimonium de Jure etiam antiquo non transferunt, quando sponzorum alter copulam

T

polam

gulam non admittit affectu conjugali, ut communem secuti sententiam docent *citt.* Covarruvias p. 1. cap. 4. §. 1. n. 9. & Sanchez Lib. 7. de Matrim. disp. 39. n. 9.

12. Sed meliori ratione hujusmodi prolem illegitimè natis accenset Barbosa in c. *Cum inter cit. n. 22.* quia ad proles, matrimonii putativè iustò procreatæ, legitimitatem Jura copulativè duo requirunt; ut scilicet matrimonium initum sit publicè, in Ecclesiæ facie, sive præmissa denuntiatione, §. *Si quis, c. Cum inter §. c. Ex tenore cit.* & ab altero saltem cum ignorantia impedimenti & bona fide, §. *§. c. Ex tenore cit.* Quare, ut ex ejusmodi matrimonio susceptæ proles natales iusti sint, utrumque simul concurrere, est necesse: eorundemque alterò, & in propositæ dubitationis casu publicitate deficiente, natales iusti in utroque foro non erunt, Socinus Jun. Vol. 2. Consil. 86. *citt.* Palæotus n. 5. in fine Covarruvias cap. 8. §. 1. n. 2. Pontius Lib. 11. de Matrim. cap. 8. n. 3. & Gonzalez in c. *Cum inter cit. n. 4.* uterque ad finem. Confirmatur hæc ratio; quia effectus legitimitatis in utroque foro pendet ex solius Juris seu Canonis autoritate: Jus autem seu Canon ut legitimas non approbat proles, nisi ex matrimonio, bona fide simul & publicè seu prævia denuntiatione contracto susceptas, adeò; ut, *Si quis aliter conjugia inire præsumperit etiam ignoranter sive ignarus bonæque fide, soboles proventus illegitima censeatur, de parentum ignorantia nullum ac proinde etiam in foro interno habitura subsidium, §. Si quis cit.* Sic etiam c. *Ex tenore cit.* ex putativo matrimonio nata proles legitima habetur; *Quod pater matrem ipsius non solum ignoram impedimenti, sed etiam in Ecclesia facio duxerit in uxorem.*

13. Neque hæc in re Jure proditum aut statuendum inter fora est discrimen; quia

canon ad proles ex putativo conjugio susceptæ legitimas natales non quamcunque, sed publicas, sive ex impedimenti latentis ignorantia & denuntiatione publica ortam bonam fidem, & generaliter atque indistinctè exposcit: & fundatur in præsumptione non tam scientiæ impedimenti malæque fidei in quovis omnia denuntiationis casu intervenientis, quam universalis periculi matrimoniorum cum impedimento contrahendorum, si insuper habitâ cautione Canonica conjugia sine præviis denuntiationibus ineantur, ex istaque cum occulto impedimento initis susceptæ soboles legitimæ habeantur; ac proinde in Conscientiæ etiam foro procedit: ut de proprii parochi & duorum triumve testium præsentia dictum est Tit. 3. à n. 84.

Neque argumentum ad propositum casum rectè ducitur ex decisione c. *Is quidem cit.* quia alia ratio est legitimitatis quam valoris nuptiarum; cum enim natalium iustitia tota pendeat ab autoritate Juris, prolem ut legitimam approbantis, vel pro illegitima habentis: non etiam valor matrimonii; cum illius contractui in sponso alterius consensu deficiente valorem conferre ulla Juris autoritas non possit, *can. Sufficiat, 27. q. 2. & l. Nuptias 30. ff. de R. J. mirum non est; quòd copula carnalis, sponsalibus de futuro initis sine affectione conjugali superveniens, matrimonium in Conscientiæ foro non inducat: etsi natalium vitium in eo inducat omisso denuntiationum in matrimonio, cum impedimento dirimente inito à parentibus ejus ignatis cit. Barbosa n. 22.*

Dubium secundò est de prole suscepta ex matrimonio, à parentibus inito errore Juris, puta; quod Titius cum Bertha fratris sui sponsa, vel ex copula fornicaria in primo vel secundo gradu affine, vel in-

erveniente cum nuptiarum promissione adulterio inuit, si uterque vel alter matrimonium inter se consistere posse, ignoravit. Ratio dubitandi gravissima est partim; quod, ut ex matrimonio putativo suscepta proles legitima sint, copulativè exigantur duo, scilicet primò; ut matrimonium publicè, hoc est, prævia ejus denuntiatione, c. *fin. pr. de Clandest. de spons. præscripta*, sine Ecclesiæ id inhibentis contradictione initum sit, Glossa in c. *Cum inter cit. V. Publicè & V. Sine contradictione*; secundo; ut initum sit bona fide utriusque, vel saltem alterius parentis, c. *Ex tenore cit.* Glossa in c. *fin. cit. V. Si ambo*, Palæotus de *Notis cap. 9. n. 5. Covarruv. p. 2. de Sponsal. cap. 8. §. 1. n. 2.* & Gonzalez in c. *Cum inter cit. n. 4.* in proposito autem casu desideretur bona fides; cum enim unusquisque legum, quibus vivimus, præcepta scire teneatur, l. *Leges 9. C. de LL. is*, qui adversus leges agit, in mala fide esse præsumitur; atque idcirco, qui rem alienam, quam possidet, suam esse existimat errore Juris, tanquam malæ fidei possessor eam non præscribat, l. *Nunquam 31. pr. ff. de Usucap. & l. Pro emptore 2. §. 15. ff. Pro emptore*; partim verò; quia ignorantia juris cuique nocet, l. *Regula 9. pr. ff. de J. & F. J. & Reg. Ignorantia 13. in 6.* saltem, non de vitando damno, sed de lucro captando certanti & acquirere volenti, l. *Juris 7. §. l. Error 8. ff. eadem Rubr.* in proposito autem dubitationis casu liberos, de quorum natalibus quæstio est, non de vitando damno, sed de lucro captando certare, palam est; cum liberorum ex tali matrimonio procreatorum, si illegitimi habeantur, substantia patrimonii, antè habiti non diminuat, hoc ipso; quod re aut jure antè quæsito non priventur, sed solummodo non acquirant bona & emolumenta ad ipsos; si legitimi esseat, perventura,

Sed, quancumque ponderis ratio hæc utraque esse videatur, frequentiori tamen DD. calculò, sicut conjugium vacare culpâ, sic eò procreatas proles legitimas esse, receptum est, si parentum error probabilis iustusque sit; quod Jus, circa quod error versatur, obscurum dubiumque sit & varios admittat intellectus; ita enim cum Bartolo in l. *fin. ff. de Condit. sine caus. n. 4.* sentiunt *cit.* Palæotus, Covarruvias uterque n. 9. in *fine*, Peregrin. de *Fideicommiss. art. 24. n. 69.* Pontius n. 3. *cit.* & Barbofa in c. *Cum inter cit. n. 17.* Ratio est; quia error Juris dubii æquiparatur errori facti, istiusque instar excusat, & bonam fidem, ad ipsam etiam præscriptionem sufficientem, producit, Panormit. in c. *De quarta 4. de Præscript. n. 12. ubi Felinus n. 27.* Baldus in l. *Celsus 27. ff. de Usucap. n. 17.* Pinellus in l. *Rem majoris 2. C. de Rescind. vendit. p. 2. cap. 4. n. 40.* & Menoch. de *Arbitr. Lib. 1. q. 53. n. 7.*

Quin, etiam si injustus sive liquidus Juris error sit, ex conjugio eò inito susceptam prolem legitimis cum Bartolo *cit. n. 4.* verisimilius accensent Ruinus *Lib. 5. consil. 51. n. 17. cit.* Peregrinus n. 68. Pontius n. 3. Barbofa n. 17. & Gonzalez in c. *Cum inter cit. n. 4.* Ratio est; quia matrimonium ab ejus parentibus in Ecclesiæ facie bonæque fide initum est; cum præviis denuntiationibus, ad detegendum impedimentum publicè propositis, & cum Juris ignorantia inculcata sive cum peccato non conjuncta fuerit contractum; ac proinde matrimonii publicè bonæque fide initi operari debeat effectum, sive proles ex ipso suscepta legitimitatem, Cui rationi non parùm roboris inde accedit; quod, talem prolem esse illegitimam, jure non expressum, & in dubio in sensum proli favorabilem quoad ejus natales trahat exemplum Juris, c. *Ex tenore cit.*

ibi, *In favorem proli potius declinamus & l. Nuper* 11. ibi, *Et hoc favore facimus liberorum, c. de Natural. lib.* Neque id immeritò; cum liberi sint innocentes; atque idcirco, æquitatis naturalis ratione attentà, sine perspicui Juris textu illegitimum notandi maculâ & detrimentis subjiciendi non sint; ne, ulla necessitate non exoptente, alieni & inculpati facti odidò prægraventur, contra *Reg. Factum* 155. *pr. ff. & Reg. Non debet* 22. in 6.

Confirmatur hæc Resolutio Apostolica autoritate Gregorii XIII. qui à Maronitis inter complurâ alia consultus, an ex matrimonio, quod conjugum unus, ab altero ex adulterii ab eo perpetrati causa divertens, cum alia iniit, susceptæ proles legitimæ & ad clerum admittendæ sint, eas esse legitimas & ad clerum admittendas declaravit; quòd, licet hujusmodi matrimonium contra doctrinam Apostoli, imò ipsius Christi Domini, *Uxorem à viro suo reconciliari præcipientis*, 1. *Corinth. cap. 7. v. 10.* contractum ipsòque Jure Divino invalidum sit, à Maronitis tamen eò copulatis, errore sive ignorantia non facti, sed perspicui ac Divini Juris, legitimum putaretur; atque idcirco in prolibus ex eo susceptis locum habeat dispositio *c. Cum inter & c. Ex tenore cit.* Quòd memorati Papæ ad hoc & cætera Maronitarum consulta responsum, in ejus Nationis Synodo Anno 1579. publicatum, refert Pignatell. *Tom. 6. Consult. 41. n. 75. & 78.*

Neque, ejusmodi proles illegitimis adnumerandas, evincunt ad id persuadendum deductæ rationes; cum speciosæ magis sint quam efficaces.

Prior; quia parentum saltem alter bonam fidem veram habet, hoc ipso; quòd inculpatâ ignorantia laboret; & talem habere etiam præsumitur; quòd nuptiæ

in Ecclesiæ facie, & denuntiationibus ad faciliorem impedimenti detectionem propositis, sint celebratæ, *arg. l. fin. ff. de Rit. nupt.* ut per hanc legem notant *Te-tracing. Lib. 2. Tit. Matrim. resol. 4. n. 14.* & Bruneman. *in l. Si in provincia* 55. *ff. eadem Rubr. n. 4.* Neque refert; quòd hujusmodi bona fides non proficit in præscriptione, *pr. & §. 15. cit.* quia ab illa argumentum non rectè ducitur ad prolium natales; cum istis parentum non quisvis, sed affectata solum ignorantia officiar, *c. fin. cit. §. Si quis*, ubi, parentum ignorantiam liberis suffragari, ideo negatur; quòd illi matrimonium contrahendò *Non expertes scientia vel saltem affectuores ignorantia esse videantur.*

Pòsterior; quia liberis ex tali conjugio susceptis, si illegitimis accenseantur, Juris ignorantia non sua, secundum, *l. Regula cit.* sed aliena noceret, eisque perpetuam & cum gravibus detrimentis conjunctam maculam afferret: quòd, cum ab humanitate & æquitate naturali alienum videatur, in dubio permitti non debet, & liberi pro legitimis potius quam spuris habendi sunt; ne Juris errore non suo sed alieno prægraventur, & in materia pœnali durior interpretatio præferatur benigniori, contra *Reg. Factum cit.* *§. fin. & Reg. In pœnis* 49. in 6.

Dubium tertio est de prole parentum, dubitantium de matrimonii valore, Quam, si concepta sit, postquam, detectò impedimentò dubioque cessante, conjugii nullitas utriusque innotuit, illegitimam esse, res explorata claræque ratio est; quòd post impedimenti v.g. consanguinitatis aut ligaminis notitiam concepta proles incestuosa vel adulterina sit, hoc ipso; quòd cum incestu vel adulterio utriusque parentis formali sit suscepta, Pontius *cit. cap. 8. n. 3.*

Ante hujusmodi notitiam autem, si, 1.º matrimo.

matrimonio bona fide & publice contracto, de intercedente ejusmodi vel alio impedimento dirimente superveniat dubium, isto stante natam, aut saltem conceptam prolem ex communi DD. sensu legitimis merito accenset *cit.* Barbosa *n.* 18. quod nata vel concepta sit à parentibus impedimento ignorantibus & in conjugii possessione bona fide existentibus, vigore Regulæ *can. Si virgo 34. q. 2.* ubi relatus S. Augustinus, *Bona fidei possessorem rectissime dici, ait, quamdiu se possidere ignorat alienum: cum verò alienum se possidere scierit, nec ab aliena possessione recesserit, mala fidei possessorem haberi.* Unde liquet, ad malam fidem inducendam hoc casu necessariam esse scientiam impedimenti intercedentis, nec sufficere bonæ fidei supervenientem dubitationem; quod hæc ignorantiam non tollat; cum dubitans & ignorans regulariter æquiparentur, *l. De statu 15. ff. Qui test. fac. poss. & l. Manifestissimi 22. §. 2. C. de Furtis.* Confirmatur; quia, cum, tali dubio stante, licitus justusque sit conjugii bona fide contracti usus per tradenda *Tit. 21. n. 15.* iusta etiam legitimæque erit proles illius usu procreata.

19. Si parentes de impedimento ab initio dubitassent & ad investigandum impedimentum debitâ diligentiam non adhiberent matrimonium iniissent, ex isto suscepta proles, impedimento postea detecto, illegitima foret; propter malam fidem parentum, habentium ignorantiam solum affectatam, quæ scientiæ æquiparatur, *c. Eos 2. V. Affectata, de Temp. Ordinat. in 6. & l. Nec supina 6. ff. de l. & f. l.* & proli quoad natalium justitiam non suffragatur, *c. fin. S. Si quis cit. & ibi Doctores.*

20. Dubium est quartò, de statu proli, natæ ex parentibus obstructis votò Continentiæ, Qua dere DD. variè sen-

tiunt & loquuntur apud Sanchez *Lib. 9. de Matrim. disp. 38. n. 1.* Ego utendum censeo triplici distinctione, ex Votò, Statùs parentum, & Jurium differentia deprompta.

Et primò quidem, si proli parentes sint soluti, ea utpote extra justas nuptias suscepta, secundùm omnes illegitima: & si uterque vel alter tantùm Continentiæ votò solenni ligat⁹, spuria est: Si verò simplici tantùm votò alter vel uterque adstrictus fuit, Naturalis est, Molina *Tract. 2. de l. & l. disp. 167. n. 8. in fine, & Gutierrez de Matrim. cap. 2. n. 24.* Ratio est; quia, si votum solenne, inhabiles: si verò simplex tantùm sit, habiles fuerunt ad matrimonium validè contrahendum, unde ea illegitimum diversitas petenda est. Sicut ex soluto, ligato voto simplici, sic etiam ex parentibus, quorum unus vel uterque sponsalibus de futuro alteri obligatus est, natam prolem naturalibus, non spuriis, iudem accensent cum Covarruvia *p. 2. cit. cap. 1. n. 17.*

Neque obstat; quòd harum prolium utriusque parentes à matrimonio inter se ineundo votò aut sponsalibus impediantur: & prior ex coitu sacrilego procreata sit; quia, licet votò & sponsalibus obstructi, matrimonium ineundò, Deoque vel homini datam fidem violandò graviter peccent: matrimonium tamen etiam sine prævia voti dispensatione aut sponsalium remissione inter eos validè initur, aut initum subsistit: quod; ut ex ipsis nata proles naturalis potius quàm spuria censeatur, sufficit, *arg. c. Tanta 6. Gutierrez de Matrim. cap. 1. à n. 22. Sanchez Lib. 1. disp. 2. n. 8. & Palao Tract. 13. disp. 4. p. 1. §. 1. n. 2.*

Multò magis naturalis potius quàm spuria reputanda est proles, à Clerico beneficiato constituto in minoribus & à Re-

T t ; ligionis

21.

ligionis novitio, durante anno probationis; suscepta ex muliere soluta, Pontius *Lib. 11. de Matrim. cap. 5. n. 5.* Ratio est; quia uterque habilis est ad matrimonium contrahendum & ad conversationem laicalem redire liberè potest: licet contractò matrimoniò iste Professionis spem, ille verò beneficium Ecclesiasticum ipsò Jure amittat, *c. 1. & c. Quod à te 3. de Cleric. conjug.*

22. Secundò, si parentes ligati, & alterius vel utriusque vorum simplex est, ab iis suscepta proles legitima & capax est hæreditariæ successionis & Ordinum ac beneficiorum Ecclesiasticorum: ad quæ hujusmodi prolem sine ulla dispensatione admittit praxis Ecclesiarum, Azor *p. 2. Instit. Lib. 2. cap. 6. q. 8.* & Palao *cit. §. 1. n. 6.* Ratio est; quia ex nuptiis non putativè duntaxat, sed verè iustis est procreata.

23. Tertio, si ejusmodi parentum conjugatorum alter vel uterque obstrictus fuit votò Continentiæ solenni, sicut contingit, quando duorum conjugum unus cum alterius consensu ad sacros Ordines promotus, aut unus vel uterque Religionem professi sunt post matrimonium consummatum, ab ipsis procreatam prolem illegitimam, cum Hostiensis *in c. Dudum 20. de Convers. conjug. n. 4.* Palæotus *de Nobis cap. 10. n. 4.* & Petr. Barbosa *in Rubr. ff. Solutio Matrim. p. 2. n. 7.* legitimam verò cum Ant. de Butrio *in c. Literas 14. de Filiis presbyr. n. 7.* & Panormit. *ibid. n. 4.* absolute pronuntiant Azor *cit. q. 8. in fine,* & Majolus *Lib. 1. de Irregularit. cap. 4. n. 9.* Ego eam Civiliter, hoc est, quoad successionem hæreditariam cæteraque jura legitimis competentia secundum leges Civiles pro legitima, cum Haunoldo *Tom. 1. de I. &*

24. *I. Trañ. 4. n. 120.* Canonice autem, live quoad Ordines & beneficia Ecclesia-

stica pro illegitima habendam, existimo cum Suarez *de Censur. disp. 50. f. 2. n. 4.* & Sanchez *Lib. 9. disp. 38. n. 7. in fine.* Ratio prioris est; quòd proles, ex matrimonio verè iusto, hoc est, valido & non dissoluto suscepta, ab hæreditaria successione & cæteris juribus legitimorù nulla lege excludatur; posterioris verò; quòd, cum ad Ordines & beneficia Ecclesiastica per viam tantum dispensationis admittatur, *c. Literas cit.* ac proinde irregularis sit; eaque irregularitas ex solo & à paterna incontinentia proveniente natalium defectu oriatur, à sacris Canonibus illegitima reputetur. *Post consummationem,* inquam; quia, si matrimonium solummodo Ratum; ac proinde unius Professione fuisset solutum, *c. Verum 2. & c. Ex publico 7. de Convers. conjugat.* ex ipsis procreata proles omnino spuria foret, secundum omnes.

Dubium quintò est, an legitima sit, quæ nata est ex uxore, quam constat facti adulteriò fuisse pollutam. Casu quòd, prolem ex adulterio susceptam, certum est; eò quòd maritum propter absentiam, impotentiam temporaneam, & aliàmvè causam ei nunquam copulatum fuisse, constat; eam pro illegitima habendam, patet ex *c. Causam 4. & l. Filium 6. ff. de His, qui sui vel alien. jur.*

In casu autem dubio ea potius ex marito quàm ex adultero nata & legitima esse præsumitur, *l. Miles 11. §. 9. ff. ad L. Jul. de Adult.* etiamsi in facie adultero, non marito, assimiletur, ut cum Menochio *de Arbitr. casu 89. n. 28.* Gutierrez *Lib. 1. Q. Q. Canon. cap. 38. n. 30.* & aliis notat Barbosa *in c. Per tuas 10. de Probat. n. 3.* Ratio est; quia in dubio semper favendum proli & matrimonio, & universim benignior ac favorabilior præsumptio præferenda est, *arg. c. Essore 2. de R. l. Quod adeò verum est, ut*

est; ut filius, quem illegitimum esse, aliunde probari nequit, pro legitimo habendus sit, etiamsi pater & mater, eum ex adulterio conceptum esse, etiam in articulo mortis dicant, *c. Per tuas cit.* quod aliàs faciliè filio, quem oderunt, præjudicare, eique hæreditatem auferre parentes possent, Panormit. *in c. cit. n. 4. cit.* Menoch. *n. 27. & Gaill. Lib. 1. observat. 97. n. 8.*

27. Ob eundem prolis favorem legitimus censetur partus, à vidua post mortem mariti editus non solum mense nono, qui ordinarius est, sed etiam decimo, ut colligitur ex *l. Gallus 29. pr. ff. de Lib. & postib. & argumentò à contrario ductò ex l. Intestato 3. §. 10. verbis, Post decem menses mortis natus non admittatur ad legitimam hereditatem, ff. de Suis & legit. hered. quia, hæc lege & Novell. 39. cap. 2. quibus natus undecimo mense post mortem mariti pro illegitimo habetur, non obstantibus, pluribus ICT. & Medici apud Zacchiam *Q. Q. Medico-Legal. Lib. 1. Tit. 2. q. 6. an. 3.* pro legitima habent prolem editam ab initio, *vg. secundo aut tertio die mensis undecimi à morte mariti saltem, si iste, cum esset sanus, repente mortuus & mulier de incontinentia non sit suspecta, Menoch. l. cit. n. 48. Unde l. Ab intestato & Novell. cit.* textus exaudiendi non sunt de undecimi mensis initio, sed de eo aliquosque jam progressò & aduatore, secundum Haunold. *de I. & I. Traß. 4. n. 139.**

29. Eòdem modò partus, post initum conjugium & primam copulationem mariti octavo, imò etiam septimo mense editus, legitimus est, per expressos textus *l. Septimo 12. ff. de Statu homin. & l. Intestato cit. §. 12. ubi, centesimo octogesimo secundo die, hoc est, septimi mensis initio editum, iusto tempore na-*

tum videri, asseritur.

Dubium sextò est de natalibus infantium expositorum: quos legitimè natis accendendos, ex benigniori DD. sententia statuetur *Lib. 5. tit. 11. n. 10.*

Dubium septimò est, an proles nata ex matrimonio, in facie Ecclesiæ sed invalidè contracto, legitima respectu parentis utriusque sit etiam, quando alter fuit concius impeditenti. Non quidem, quatenus id cedit in favorem prolis; hæc enim pro verè legitima habetur *c. Ex tenore 14.* cum enim hæc nihil mali gesserit, optimo jure propter bonam fidem alterius parentis consequitur omnia jura legitimorum. Sed, quatenus id cedit in favorem parentis, malà fide contrahentis; eatenus enim pro illegitima habendam; ac proinde ab ista præmortua ejusmodi parentem non aliud quàm à spuria consequi, cum Petro Barbosa *in l. Si cum dotem 22. §. fin. ff. Solutio Marim. n. 12.* existimant Augustin. Barbosa *in c. Cum inter 2. n. 10. & ibi Gonzalez n. 6. in fine, cum cit. Sanchez Lib. 8. disp. 34. n. 46.* ne ex delicto suo & matrimonio malà fide inito commodum reportet.

Sed probabilius contrarium defendunt Cævall. *Prætic. q. 697. à n. 16. & latè Gutierrez Lib. 3. Prætic. q. 74.* cum; quòd ejusmodi proles *c. cit.* pro legitima habeatur sine exceptione ullius effectus legitimæ nativitatis: tum verò; quòd successio filiorum & parentum sit mutua; ut, quando filius succedit patri, etiam iste capax sit, ut filio succedat.

Neque adversatur; quòd sic pater commodum aliquod reportet ex delicto; quia id consequitur non tam ex proprio facto, quàm ex bona fide alterius contrahentis, & prolis favore, *arg. l. Cum hereditate 55. ff. de Acquir. hered. & non de-*

non defunt alia poenæ, quibus ejus iniquitas pleclatur.

ARTICULUS II.

De Legitimatis Matrimonio Parentum.

SUMMARIUM.

32. Liberi naturales legitimantur matrimonio parentum:
33. Etiam si hoc solummodo ratum,
34. In mortis articulo,
35. Sine denuntiationibus, coram patre tamen & testibus,
36. Cum persona, nobilitate, opibus &c. multum inaequali, contractum, Mediatum,
38. Aut putativum tantum sit.
39. Eodem prolem putativè naturalem legitimari, negantium,
40. Et affirmantium DD. benignior ac verior Opinio.
41. Eodem, etiam mortuo patre, legitimantur nepotes:
42. Dummodo parentes ad conjugium tempore conceptionis,
43. Vel natiuitatis proli fuerint habiles.
44. Hanc legitimationem non impedit aliorum liberorum contraditio:
45. Ad eamque necessaria non sunt nuptialia instrumenta.
46. Eadem legitimati legitimè natorum iura omnia consequuntur,
47. Capaces evadunt Ordinum, beneficiorum &c. Ecclesiasticorum,
48. Et successione hereditaria:
49. Cui non obstat prævia donatio omnium bonorum.
50. Idem gaudent nobilitate paren-

tum, usque in Principatibus &c. succedunt.

31. Eos fratribus antè legitimè natis postponentium,
52. Et præferentium Opiniones:
53. De usque sensus Auctoris.

EA legitimè initi fœderis nuptialis vis est; ut eò conjunctorum etiam antè illegitimè genitas proles legitimas constituat: dummodo hæ non fuerint spuria, sed naturales, earumque parentes ad justas nuptias habiles seu Canonicè aliquò obstaculo non impediti, per famigeratum textum *et Tanta 6.* quò Alexander III. Exoniens. Episcopo rescribens, *Tanta*, inquit, est vis matrimonii; ut, qui antea sunt geniti, post contractum matrimonium, legitimi habeantur. Si autem vir, vivente uxore sua, aliam cognoverit, & ex ea prolem susceperit, licet post mortem uxoris eandem duxerit, nihilominus spurium erit filius & ab hereditate repellendus.

Atque hoc & c. i. hæc Rubr. relatio ejusdem Papæ rescriptò Constantini M. de solis liberis in concubinato ex ingenua jam natis, non etiam de nascituris, à Zenone Imp. primùm restituta *l. Divi 5.* dein ab Anastasio & Justiniano Imp. *l. Jubemus 6. l. Si quis 10. & l. Nuper 11. C. de Naturalib. liber.* ad naturales, ex quibuscunque fœminis jam susceptas & in posterum suscipiendas, proles protracta Constitutio, Apostolicè auctoritate approbata & amplissimè recepta est ad eò; ut inter ejusmodi parentes subsecutus matrimonii contractus ad tempus, quò proles nata aut concepta fuit, juris fictione retrahatur; itaque, sublata maculâ & antecedentis turpitudinis vitio purgato, proles perinde habeatur, ac si ex matrimonio, inter parentes jam tunc inito, fuisset suscepta, *Glossa in e.*
Tanta